

Francesco Varanini rellegeix els autors de l'anomenada 'generació del boom' a 'Viaje literario por América Latina'

Enric Vila
BARCELONA

Un viatge per la literatura sud-americana dels setanta

Ja se sap que la mirada del lector apassionat sovint fuig de l'academisme de la crítica. 'Viaje literario por América Latina' (El Acantilado), de l'italià Francesco Varanini, n'és un exemple vast i brillant.

El llibre, que ha estat acollit amb una barreja de sorpresa i admiració pels experts italians, analitza de manera fresca i desacomplexada el boom literari sud-americà dels anys setanta a partir de l'experiència que va tenir l'autor amb aquest mític corrent.

Varanini, que ha trigat 15 anys a acabar l'obra, va viure a Amèrica del Sud durant l'auge del realisme màgic, on va arribar "fugint d'Europa i d'Itàlia". Amb el retorn al seu país, després d'haver crescut intel·lectualment amb els autors de l'onada sud-americana, s'imposava la reflexió: "Cadascú té el seu paradís i per mi, i per bona part de la meua generació, aquest era l'Amèrica Llatina. Per això el llibre és una recerca de mi mateix. Em calia revisar què va significar aquella època. No es-

Francesco Varanini considera que García Márquez s'hauria d'haver aturat a 'Cien años de soledad'

pero que el lector estigui d'acord amb les meves opinions, però sí estimular-lo a treure les seves pròpies conclusions", comenta l'autor.

Antropòleg, periodista i, actualment, assessor empresarial, Francesco Varanini considera que la seva condició d'*outsider* li ha permès fer una sèrie de judicis en el llibre que no hauria pogut escriure com a acadèmic. L'autor, per exemple, justifica

així les idees que desgrana sobre Gabriel García Márquez en el primer capítol: "M'estimo molt García Márquez, però crec que va traïr la seva missió. Quan va començar, ell representava l'oralitat colombiana. I va renunciar-hi per convertir-se en el mitjà dels europeus per fer viatges exòtics. Hauria valgut més que hagués callat després de *Cien años de soledad*. Ara escriu postals per a un mercat

de gent llunyana. Encara avui, el que cal és una veu que expliqui a Occident com es viu allà, en comptes d'intel·lectuals que diguin als sud-americans com han de democratitzar-se. Falten testimonis d'aquella cultura i ell hauria pogut fer aquest paper".

El llibre, un volum de més de 800 pàgines que inclou notes a peu de pàgina, una bibliografia i un agraït índex onomàstic,

dedica també apartats extensos a Julio Cortázar i a Jorge Luis Borges. Mario Vargas Llosa, Guillermo Cabrera Infante, Carlos Fuentes, Jorge Edwards, Pablo Neruda i Lezama Lima també passen, evidentment, pel sedàs de Varanini, que lliga i relliga uns autors amb uns altres fins a teixir una mena de teranyina que va atrapant, un a un, tots els referents culturals del boom, des dels més centrals fins a d'altres de més perifèrics, com ara Carlos Gardel o Salvador Allende. Varanini, que com a fan exigent no passa mai per alt la vessant moral dels seus referents literaris, descobreix en el llibre tres escriptors poc coneguts que tant ell com l'editor, Jaume Vallcorba, qualifiquen de "vertaderes joies": Felisberto Hernández, Adalberto Ortiz i Andrés Caicedo.

A cavall entre l'assaig, la biografia d'època i la crítica literària, l'obra reivindica la necessitat de rellegir els autors d'aquell corrent per resituar, fugint dels mites i els prejudicis, cadascun dels escriptors i les seves obres al seu lloc. Varanini dóna el passaport per a l'eternitat a quatre títols d'aquell esclat: *Cien años de soledad*, de García Márquez; *Rayuela*, de Cortázar; *Paradiso*, de Lezama Lima; i *Tres tristes tigres*, de Cabrera Infante. El debat està obert.